

Rijkswaterstaat Brede Afspraak Maatschappelijk Verantwoord Inkopen (RBA MVI)

Toepassing van criteria voor Maatschappelijk
Verantwoord Inkopen (MVI) binnen het cluster
GWW voor Rijkswaterstaat

Datum 17 december 2019
Status Definitief

Colofon

Uitgegeven door	Rijkswaterstaat, Grote Projecten en Onderhoud
Informatie	Marjolein van der Klauw
Telefoon	06-11424104
E-mail	Marjolein.vander.klauw@rws.nl
Vastgesteld door	GPO afd. Waterbouw, Ecotechniek en Duurzaamheid (WED) en Redactieraad GPO Inkoopcentrum GWW (ICG)
Datum	17 december 2019
Status	Definitief
Versienummer	1.1

Inhoud

1	Inleiding	4
2	Verplichtingen van de opdrachtnemer	5
3	MVI-eisen GWW	6
3.1	Civiele constructies	7
3.2	Conserveringswerken	10
3.3	Gemalen	11
3.4	Groenvoorzieningen	13
3.5	Grondwerken, bouwrijp maken terrein en sanering/bodemreiniging	16
3.6	Kabels en leidingen	16
3.7	Mobiele werktuigen uitbesteding	17
3.8	Openbare verlichting	18
3.9	Reiniging openbare ruimte	20
3.10	Riolering	21
3.11	Straatmeubilair	22
3.12	Verkeersregelinstallaties	24
3.13	Waterzuiveringsinstallaties en slibbehandeling	25
3.14	Wegen	26

1 Inleiding

Rijkswaterstaat heeft zich gecommitteerd, in overeenstemming met het Rijksbeleid, om 100% maatschappelijk verantwoord in te kopen (voorheen 'duurzaam in te kopen'). Dit houdt in dat bij alle aanbestedingen / inkopen de minimeisen van het betreffende cluster van de MVI-criteriatool van toepassing zijn. Eén van deze clusters is bijvoorbeeld het cluster 'Grond-, weg- en waterbouw'.¹

De eisen zijn vastgelegd in de MVI-criteriatool² op ambitieniveau 1 (voorheen de 'Criteriadocumenten Maatschappelijk Verantwoord Inkopen', en daarvoor de 'Criteriadocumenten Duurzaam Inkopen'). De eisen worden periodiek geactualiseerd onder de verantwoordelijkheid van het Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties en het Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat. De voor het werk³ vigerende eisen zijn de eisen zoals opgenomen in hoofdstuk 3 van deze versie van de RBA MVI. In het contract van waaruit naar deze RBA MVI verwezen wordt, staat aangegeven welke versie van deze RBA MVI van toepassing is. In deze RBA MVI kunnen eisen opgenomen zijn in aanvulling op de eisen uit de MVI-criteriatool.

¹ Rijkswaterstaat heeft een verdergaande ambitie dan het opnemen van de minimeisen voor maatschappelijk verantwoord inkopen. Voor meer informatie over hoe Rijkswaterstaat invulling geeft aan maatschappelijk verantwoord inkopen bij de aanbesteding en realisatie van werken, zie www.rijkswaterstaat.nl/duurzaaminkopen.

² Zie <https://www.mvicriteria.nl/nl>

³ Daar waar in deze RBA de term 'werk' staat, wordt tevens Meerjarig Onderhoud bedoeld.

2 Verplichtingen van de opdrachtnemer

Van toepassing zijnde criteria

1. De opdrachtnemer dient voor alle door hem uit te voeren werkzaamheden te bepalen welke productgroepen met MVI-criteria zoals vastgelegd in hoofdstuk 3 van toepassing zijn op het onderhavige werk.
2. Wanneer het werk onderdeel is van het cluster 'Grond-, weg- en waterbouw', dan zijn de van toepassing zijnde eisen opgenomen in hoofdstuk 3 van dit document.
3. De opdrachtnemer dient invulling te geven aan de van toepassing zijnde eisen en aan de expliciete en impliciete doelstellingen die daarbij zijn verwoord.
4. De opdrachtnemer dient aan te tonen dat voldaan wordt aan de eisen in deze RBA MVI en aan de expliciete en impliciete doelstellingen als verwoord in de toelichtingen behorend bij de van toepassing zijnde eisen.

Bewijsmiddelen

5. De opdrachtnemer toont aan dat aan de eisen voldaan is overeenkomstig de vereisten aan zijn kwaliteitsmanagementsysteem zoals gesteld in het contract.

3 MVI-eisen GWW

Voor de GWW-werken van Rijkswaterstaat zijn de eisen op Ambitieniveau 1 uit de MVI-criteriatool (www.mvicriteria.nl) onder het cluster 'Grond-, Weg- en Waterbouw' van toepassing. Het betreft de productgroepen:

1. Civiele constructies
2. Conserveringswerken
3. Gemalen
4. Groenvoorzieningen
5. Grondwerken, bouwrijp maken terrein en sanering/bodemreiniging
6. Kabels en leidingen
7. Mobiele werktuigen uitbesteding
8. Openbare verlichting
9. Reiniging openbare ruimte
10. Riolering
11. Straatmeubilair
12. Verkeersregelinstallaties
13. Waterzuiveringsinstallaties en slibbehandeling
14. Wegen

Voor de GWW-werken van Rijkswaterstaat zijn de eisen op Ambitieniveau 1 uit de MVI-criteriatool (www.mvicriteria.nl) onder het cluster "Grond-, Weg- en Waterbouw" geselecteerd en op de volgende pagina's opgenomen. De hierna volgende eisen zijn van toepassing op alle GWW-werken van Rijkswaterstaat.

3.1 Civiele constructies

3.1.1 Duurzaam hout

- **Ambitieniveau:** 1
- **Criteriumtype:** EIS
- **Criteriumcode:** 029.07

Eis

Te leveren hout of hout verwerkt in te leveren (hout)producten dient te voldoen aan de "Dutch Procurement Criteria for Timber" ten aanzien van duurzaam bosbeheer en de handelsketen, inclusief de bijbehorende beoordelingsmethode (zie <http://www.tpac.smk.nl/176/documents/procedural-documents.html>).

Verificatie

De opdrachtnemer dient bij oplevering van het werk bewijs aan te leveren waaruit blijkt dat aan de gestelde eis wordt voldaan.

Hout voldoet aan de gestelde eis indien het wordt geleverd onder een certificeringssysteem dat door de voor dit dossier verantwoordelijke staatssecretaris is toegelaten tot het inkoopbeleid, zoals FSC en PEFC (zie rechterkolom van de tabel 'judgements' op <http://www.tpac.smk.nl/170/about/judgements.html> voor alle toegelaten certificeringssystemen).

Daarnaast kan de opdrachtnemer alternatief en verifieerbaar bewijs leveren waaruit blijkt dat aan de gestelde eis wordt voldaan. Als hulpmiddel bij het leveren van alternatief bewijs kan de opdrachtnemer gebruik maken van "Documents for Category B evidence" op <http://www.tpac.smk.nl/176/documents/procedural-documents.html>.

Hout dat onder een certificeringssysteem wordt geleverd, dient vergezeld te gaan van de op de levering betrekking hebbende factuur en/of pakbon van de opdrachtnemer. Facturen dienen te zijn voorzien van:

- naam en adresgegevens van opdrachtgever en opdrachtnemer;
- datum uitgifte;
- houtsoort en/of productbeschrijving
- volume of aantal van het geleverd product;
- de naam van het certificeringssysteem, de claim (bijv. FSC 100% of PEFC gecertificeerd)
- Chain-of-Custody certificaatnummer van de leverancier.

3.1.2 Duurzaam ontwerp houten constructie

- **Ambitieniveau:** 1
- **Criteriumtype:** EIS
- **Criteriumcode:** 029.01

Eis

(Bij ontwerp van constructies met hout die worden blootgesteld aan weer en wind)

De constructie is zo ontworpen dat er geen (hemel)water kan blijven staan en/of geen capillair vocht in kan trekken.

Toelichting

Boven beschreven beginsel staat o.a. weergegeven in het CUR-rapport 213 'Hout in de GWW-sector duurzaam detailleren'. Dit rapport is te bestellen via de website:

<https://www.briswarenhuis.nl/docs/cur/rapport213>

Door goed te detailleren en met de geschikte houtsoorten kunnen constructies gemaakt worden met een hoge levensduur. In het rapport worden algemene regels gegeven voor het goed detailleren.

Een nadere bepaling van het beginsel kan zijn:

- Kopse vlakken van hout zijn afgeschermd van vocht.
- Bij de toepassing van een houten vlak tegen een ander vlak wordt een afstand tussen deze vlakken aangehouden van minimaal 8 mm (met uitzondering van gevingerlast hout).

Voor meer informatie over toe te passen houtsoorten en detaillering van houten constructies, zie ook <http://www.houtdatabase.nl/>.

Verificatie

De opdrachtnemer kan worden gevraagd om documentatie te overleggen waaruit blijkt dat wordt voldaan aan bovenstaande eisen.

3.1.3 Duurzaam ontwerp staalconstructie

- **Ambitieniveau:** 1
- **Criteriumtype:** EIS
- **Criteriumcode:** 029.02

Eis

(Bij het ontwerp en detailontwerp van de staalconstructie)

Het ontwerp en de ontwerpdetailering voldoen aan de volgende duurzaamheidsprincipes:

- De staalconstructie is zo ontworpen dat er geen (hemel)water in kan blijven staan en vuil zich kan ophopen;
- In de staalconstructie zijn scherpe randen afgerond.

Toelichting

De in dit criterium genoemde principes zijn beschreven in de NEN-EN-ISO 12944-3 (1998) Verven en vernissen – Bescherming van staalconstructies tegen corrosie door middel van verfsystemen - Deel 3: Ontwerpcriteria (NEN, 1998).

Verificatie

De opdrachtnemer kan worden gevraagd om documentatie te overleggen waaruit blijkt dat wordt voldaan aan bovenstaande eisen.

3.1.4 Milieuvriendelijke smeermiddelen voor bewegingswerken

- **Ambitieniveau:** 1
- **Criteriumtype:** EIS
- **Criteriumcode:** 029.12

Eisen

1. Bij onderhoud dienen motorsmeeroliën met een lage viscositeit te worden gebruikt of geregenereerde smeeroïën met ten minste 25% geregenereerde basisoliën. Smeeroïën met een lage viscositeit zijn die in de categorie SAE 0W30, SAE-5W30 of gelijkwaardig.
2. Hydraulische vloeistoffen en vetten mogen niet voorzien zijn van een gevarenaanduiding voor milieu of gezondheid of een waarschuwingszin (R-zinnen) ten tijde van de toepassing (laagste classificatielimiet in Verordening (EG) nr. 1272/2008 of Richtlijn 99/45/EG van de Raad).
3. Er wordt geen afwijking toegestaan van het verbod in artikel 6, lid 6, van Verordening (EG) nr. 66/2010 voor stoffen die beschouwd worden als zeer zorgwekkend en die zijn opgenomen in de lijst zoals bedoeld in artikel 59 van Verordening (EG) nr. 1907/2006, voor zover die aanwezig zijn in concentraties van meer dan 0,010 gewichtsprocent in mengsels.

4. Het koolstofgehalte uit hernieuwbare grondstoffen moet ≥ 45 % zijn.
5. De cumulatieve massaconcentratie van aanwezige stoffen die zowel niet biologisch afbreekbaar als bio-accumulatief zijn, mag niet meer dan 0,1 gewichtsprocent bedragen.

Toelichting

Een ISO type I milieukeurmerk betreft een milieukeurmerk dat is gebaseerd op een onafhankelijke toetsing tegen vooraf vastgestelde milieucriteria die zijn gebaseerd op een 'life cycle benadering'. Voorbeelden van type I milieukeurmerken zijn: EU Ecolabel (Europa), Milieukeur (Nederland), Blaue Engel (Duitsland) en Nordic Swan (Scandinavië). Producten met het Europese Ecolabel voldoen in ieder geval aan de gestelde eisen a. t/m e. Op <https://www.rvo.nl/sites/default/files/2018/02/Bioolie%20ML2018.pdf> is een lijst beschikbaar van oliën en vetten die voldoen aan de eisen van het Europese Ecolabel.

Ook op onderstaande sites is informatie te vinden over keurmerken, echter worden hier de type I milieukeurmerken niet apart onderscheiden: - Nederlandse keurmerkenwijzer: <https://keurmerken.milieucentraal.nl/over-de-keurmerkenwijzer> - Belgisch overzicht keurmerken: www.labelinfo.be - Wereldwijd overzicht keurmerken: <http://www.ecolabelindex.com/ecolabels>.

Verificatie

De opdrachtnemer kan worden gevraagd om documentatie te overleggen waaruit blijkt dat aan bovenstaande criteria wordt voldaan. Producten met een ISO type I milieukeurmerk waarvan de eisen vergelijkbaar zijn aan de opgesomde criteria worden geacht te voldoen. Andere gepaste vormen van bewijs, zoals een gelijkwaardig keurmerkcertificaat, een technisch dossier van de fabrikant of een keuringsrapport van een erkende instantie, worden ook aanvaard.

3.1.5 Verwerken/afvoeren van vrijkomende stoffen

- **Ambitieniveau:** 1
- **Criteriumtype:** EIS
- **Criteriumcode:** 029.03

Eisen

1. Indien steenachtige afvalstoffen worden gebroken dan moet het breken conform BRL 2506 plaatsvinden.
2. Teerhoudend asfalt(granulaat) moet worden afgevoerd naar een op basis van de Wet Milieubeheer vergunde be- en verwerkingsinrichting in Nederland voor de thermische reiniging van het teerhoudend materiaal.
3. *(In het geval van een tijdelijke inrichting die niet onder de Wet milieubeheer en het Activiteitenbesluit valt)* Op de locatie van uitvoering dienen voorzieningen te zijn getroffen om verschillende soorten afvalstoffen ten gevolge van de werkzaamheden gescheiden op te slaan dan wel gescheiden af te voeren. Ook voor het gescheiden opslaan van vrijkomende secundaire grondstoffen dienen op de locatie van uitvoering voorzieningen te worden getroffen.

Toelichting bij punt 3 van dit criterium

Het deel van de eis inzake scheiden van afvalstoffen is weliswaar al een uit de Wet milieubeheer voortvloeiende wettelijke plicht voor de meeste inrichtingen, maar omdat tijdelijke inrichtingen daar niet onder vallen wordt deze eis hier toch expliciet gesteld.

Verificatie

Verificatie t.a.v. aspect 1: De opdrachtnemer kan worden gevraagd om een KOMO productcertificaat 'BRL 2506 Recyclinggranulaten voor toepassing in GWW-werken en in beton' op naam van de opdrachtnemer of onderaannemer te overleggen. Controle van het certificaat kan via www.bouwkwiteit.nl.

3.2 Conserveringswerken

3.2.1 Toepassen oplosmiddelarme conserveringssystemen

- **Ambitieniveau:** 1
- **Criteriumtype:** EIS
- **Criteriumcode:** 030.01

Eis

(Bij samenstelling conserveringssysteem)

Het conserveringssysteem moet worden opgebouwd met conserveringsproducten waarvan het aandeel vluchtige organische stoffen (VOS) onderstaande grenswaarden per liter conserveringsproduct niet overschrijdt.

Onder conserveringssysteem wordt verstaan: het samenstel van bij de conserveringsopdracht te gebruiken conserveringsproducten en de toepassing daarvan bij de conserveringswerkzaamheden.

Maximale grenswaarden voor het VOS gehalte van verven en vernissen:

*Productsubcategorie-	*Type-	*g/l (*)
*a- Matte coatings voor wanden en plafonds (glans $\leq 25^\circ$ -60°)	WG	30
	SG	30
*b- Glanzende coatings voor wanden en plafonds (glans $> 25^\circ$ -60°)	WG	100
	SG	100
*c- Buitenmuren minerale ondergrond	WG	40
	SG	430
*d- Hout- en metaalverven voor binnen- en buitendecoratie en voor interieur- en gevelbekleding	WG	130
	SG	300
*e- Vernissen en houtbeitsen voor houtwerk binnen en buiten, inclusief dekkende houtbeitsen	WG	130
	SG	400
*f- Houtbeitsen met minimale laagdikte voor binnen en buiten	WG	130
	SG	700
*g- Primers	WG	30
	SG	350
*h- Hechtprimers	WG	30
	SG	750
*i- Performante eencomponentcoatings	WG	140
	SG	500
*j- Performante tweecomponentcoatings voor specifiek eindgebruik zoals vloeren	WG	140
	SG	500
*k- Meerkleurige coatings	WG	100
	SG	100
*l- Coatings met decoratieve effects	WG	200
	SG	200

(*) g/l = gebruiksklaar product

Toelichting

De in de tabel genoemde VOS-limieten zijn opgenomen in de Product Richtlijn 2004/42/EG.

Verificatie

De opdrachtnemer kan worden gevraagd om productdata en -bladen te overleggen waaruit blijkt dat aan bovenstaande eisen wordt voldaan.

3.2.2 Verwerken/afvoeren vrijkomende afvalstoffen

- **Ambitieniveau:** 1
- **Criteriumtype:** EIS
- **Criteriumcode:** 030.03

Eisen

De verschillende soorten afvalstoffen die bij de werkzaamheden vrijkomen, worden gescheiden opgeslagen en afgevoerd. Op de locatie van uitvoering worden voorzieningen getroffen voor gescheiden opslag van de afvalstoffen.

Teerhoudende beschermingslagen dienen conform de vigerende richtlijnen te worden verwijderd en voor thermische verwerking afgevoerd te worden van het werkterrein naar een door het bevoegd gezag erkende thermische verwerkingsinrichting.

Verificatie

De opdrachtnemer kan worden gevraagd om bonnen of een verklaring van het afvalverwerkingsbedrijf te overleggen.

3.2.3 Weren van producten met lood- of chromaat houdende pigmenten

- **Ambitieniveau:** 1
- **Criteriumtype:** EIS
- **Criteriumcode:** 030.02

Eis

In toe te passen conserveringsproducten mogen geen lood- of chromaathoudende pigmenten zijn verwerkt.

Verificatie

De opdrachtnemer kan worden gevraagd om productdata en -bladen te overleggen waaruit blijkt dat aan bovenstaande eisen wordt voldaan.

3.3 Gemalen

3.3.1 Energierendement van systeemdelen conform stand der techniek

- **Ambitieniveau:** 1
- **Criteriumtype:** EIS
- **Criteriumcode:** 037.03

Eisen

1. *(indien apart een elektromotor wordt ingekocht)* Het rendement van een droog opgestelde elektromotor van een pompinstallatie gemeten volgens IEC 60034-2-1:2014 moet groter zijn dan 95%. Voor elektromotoren tot 90kW voldoet een klasse EFF1 motor.
2. *(indien een ventilatiesysteem apart wordt ingekocht)* Het ventilatiesysteem voldoet ten minste aan klasse SFP 2 volgens EN 13779.

Toelichting

Ad 1) Voor het minimumrendement dient te worden uitgegaan van de laatste stand van de techniek (zie eis 1). Het minimumrendement moet bovendien hoger dan, of minimaal gelijk aan het rendement van de te vervangen pomp zijn.

Het bedrijfspunt van een pomp is de opvoerhoogte met bijbehorend debiet waarvoor de meeste draaiuren zijn voorzien.

Ad 3) In de Europese norm voor ventilatie EN 13779 zijn categorieën vastgelegd voor het energieverbruik van mechanische ventilatiesystemen. De categorie wordt aangegeven met SFP (Specific Fan Power). SFP 2 staat voor een energieverbruik van het ventilatiesysteem van 500 - 750 W/(m³/s). Met deze aanduiding is het energieverbruik van het ventilatiesysteem inclusief motor, ventilator en leidingstelsel bedoeld.

Verificatie

De opdrachtnemer kan worden gevraagd om documentatie te overleggen waaruit blijkt dat aan bovenstaande eisen wordt voldaan.

3.3.2 Meting energierendement

- **Ambitieniveau:** 1
- **Criteriumtype:** CB
- **Criteriumcode:** 037.07

Eis

Bij oplevering wordt het rendement van de pomp + elektromotoren + (indien aanwezig) frequentieregelaar gemeten volgens methode ISO 9906.

3.3.3 Smeermiddelen (oliën en vetten)

- **Ambitieniveau:** 1
- **Criteriumtype:** EIS
- **Criteriumcode:** 037.04

Eisen

1. Bij onderhoud dienen smeeroliën met een lage viscositeit te worden gebruikt of geregenereerde smeeroliën met ten minste 25% geregenereerde basisoliën. Smeeroliën met een lage viscositeit zijn die in de categorie SAE 0W30, SAE-5W30 of gelijkwaardig.
2. Hydraulische vloeistoffen en vetten mogen niet voorzien zijn van een gevarenaanduiding voor milieu of gezondheid of een waarschuwingszin (R-zinnen) ten tijde van de toepassing (laagste classificatielimiet in Verordening (EG) nr. 1272/2008 of Richtlijn 99/45/EG van de Raad).
3. Er wordt geen afwijking toegestaan van het verbod in artikel 6, lid 6, van Verordening (EG) nr. 66/2010 voor stoffen die beschouwd worden als zeer zorgwekkend en die zijn opgenomen in de lijst zoals bedoeld in artikel 59 van Verordening (EG) nr. 1907/2006, voor zover die aanwezig zijn in concentraties van meer dan 0,010 gewichtsprocent in mengsels.
4. Het koolstofgehalte uit hernieuwbare grondstoffen moet ≥ 45 % zijn.
5. De cumulatieve massaconcentratie van aanwezige stoffen die zowel niet biologisch afbreekbaar als bio-accumulatief zijn, mag niet meer dan 0,1 gewichtsprocent bedragen.

Toelichting

Voor een toelichting op Type-I milieukeur zie: <http://www.nen.nl/NEN-Shop/Norm/NENENISO-140242000-en.htm>

Verificatie

De opdrachtnemer kan worden gevraagd de technische gegevens over de smeermiddelen te verstrekken. Producten met een relevante Type I-milieukeur die aan de opgesomde criteria beantwoordt, worden geacht te voldoen. Andere gepaste vormen van bewijs, zoals een technisch dossier of een keuringsrapport van een onafhankelijke instantie, worden ook aanvaard.

Producten met het Europese Ecolabel voldoen in ieder geval aan de gestelde eisen. Op

<http://www.rvo.nl/sites/default/files/2014/12/Olielijst.pdf> is een lijst beschikbaar van oliën en vetten die voldoen aan de eisen van het Europese Ecolabel.

3.3.4 Verwerken/afvoeren van steenachtige stoffen conform BRL 2506

- **Ambitieniveau:** 1
- **Criteriumtype:** EIS
- **Criteriumcode:** 037.05

Eis

Indien steenachtige stoffen worden gebroken dan dient het breken conform de BRL 2506 plaats te vinden.

Verificatie

De opdrachtnemer kan worden gevraagd om een KOMO productcertificaat 'BRL 2506 Recyclinggranulaten voor toepassing in GWW-werken en in beton' te overleggen. Controle van het certificaat kan via www.bouwkwaliteit.nl.

3.4 Groenvoorzieningen

3.4.1 Bestrijden van ongewenste kruiden, ziekten en plagen (excl. sport- en speelvelden)

- **Ambitieniveau:** 1
- **Criteriumtype:** EIS
- **Criteriumcode:** 043.07

Eis

Bij de uitvoering van de werkzaamheden worden geen gewasbeschermingsmiddelen gebruikt, tenzij in de volgende gevallen en na toestemming of opdracht van de opdrachtgever:

1. Bestrijding van de Japanse duizendknoop (*Fallopia japonica*);
2. Bestrijding van de eikenprocessierups (*Thaumetopoea processionea*) in geval van (verwachte) overlast en risico voor de volksgezondheid.

Toelichting

Bestrijding eikenprocessierups is mogelijk met biologische middelen die *Bacillus thuringiensis* of *Steinernema* spp. bevatten.

Voor sport- en speelvelden (golfterreinen/voetbalvelden) is het van belang dat de grasmat zijn functionaliteit behoudt. Hiervoor moet enige vorm van bestrijding mogelijk blijven en is het bestrijdingscriterium dus ook niet van toepassing op sport- en speelvelden. Uiteraard blijft het wel van groot belang heel terughoudend om te gaan met het gebruik van gewasbeschermingsmiddelen op sport en speelvelden.

Verificatie

De opdrachtnemer kan worden gevraagd om documentatie te overleggen waaruit blijkt dat voldaan wordt aan bovenstaande eisen. Als gewerkt wordt volgens de Barometer Duurzaam terreinbeheer certificaat "Zilver" of "Goud", kan daarmee aangetoond worden dat aan de eisen wordt voldaan.

3.4.2 Minimaal 35% verwerven van boomkwekerijproducten van een genetische kwaliteit (buitenstedelijk)

- **Ambitieniveau:** 1
- **Criteriumtype:** EIS
- **Criteriumcode:** 043.04

Eis

Bij de inkoop van boomkwekerijproducten voor de groentypen Bos, Bosplantsoen, Bomen en Natuurterreinen, bestemd voor toepassing in het buitenstedelijk gebied, is ten minste 35% (in aantallen) geleverd van een herkomst/cultivar die vermeld staat in de meest recente Rassenlijst Bomen.

Onder buitenstedelijk wordt verstaan buiten de bebouwde kom.

Boomkwekerijproducten die worden geleverd met een Rassenlijst- of herkomstaanduiding dienen te zijn voorzien van een leverancierscertificaat dat de traceerbaarheid en de soortechtheid (genetische kwaliteit) van de producten garandeert. Dit leverancierscertificaat moet minimaal de soortnaam, ras/cultivar, de herkomstbenaming, de herkomstcode en aantallen bevatten en zijn afgegeven met goedkeuring en onder toezicht van Naktuinbouw of een vergelijkbare (buitenlandse) organisatie.

Verificatie

De opdrachtnemer kan worden gevraagd om documentatie te overleggen waaruit blijkt dat aan bovenstaande eisen wordt voldaan.

3.4.3 Minimaal 90% verwerven van boomkwekerijproducten en bloembollen die voldoen aan eisen voor duurzame productie

- **Ambitieniveau:** 1
- **Criteriumtype:** EIS
- **Criteriumcode:** 043.02

Eisen

Minimaal 90 procent (berekend op basis van de aankoopssom) van de te gebruiken boomkwekerijproducten en bloembollen voldoet ten minste aan de volgende eisen:

1. Bij de teelt van boomkwekerijproducten en bloembollen zijn bepalingen ten aanzien van het gebruik van gewasbeschermingsmiddelen van toepassing van de meest recente versie van het On the way to PlanetProof schema 'plantaardige producten':
 - a. Gewasbeschermingsmiddelen zijn niet toegestaan uit bijlage 2c, lijst I.
 - b. Er zijn aantoonbaar compenserende maatregelen genomen voor gewasbeschermingsmiddelen uit bijlage 2c, lijst II.
 - c. Overige wettelijk toegelaten gewasbeschermingsmiddelen die niet zijn genoemd in lijst I en lijst II van bijlage 2c mogen onder de wettelijke voorwaarden worden gebruikt, zoals de groene middelen / laag risico-stoffen uit bijlage 2b.
In het geval het afsluiten van het contract en de levering in twee opeenvolgende kalenderjaren plaatsvindt, kan, indien aanwezig, de lijst toegestane middelen van één van deze jaren gebruikt worden.
2. Bij de teelt van boomkwekerijproducten en bloembollen zijn voor de bemesting de wettelijke gebruiksnormen gehanteerd en is de organische stofbalans op bedrijfsniveau berekend. Hierbij moet inzichtelijk worden gemaakt dat het bedrijf streeft naar een positieve organische stofbalans (jaarlijkse aanvoer van effectieve organische stof (EOS) is minimaal gelijk aan afbraak).
3. Bij levering zit een lijst van de geleverde boomkwekerijproducten en/of bloembollen met een opgave van de producten die voldoen aan de gestelde eisen en het daaruit afgeleide percentage van het totaal aan producten dat voldoet.

Toelichting

Gewasbeschermingsmiddelen en biociden op de RUB-lijst zijn niet langer toegestaan. Oktober 2017 heeft het Ctgb besloten dat RUB-middelen vóór 15 februari 2018 voor een regulier toelatingsproces moeten worden aangemeld óf uiterlijk op 1 oktober 2018 van de markt moeten zijn. Zie ook

<https://www.ctgb.nl/onderwerpen/rub-middelen-onder-eu-wetgeving>.

Verificatie

Elk boomkwekerijproduct of partij bloembollen die wordt geleverd volgens bovengenoemde onderdelen 1 en 2 van deze eis, is bij levering voorzien van een document waaruit blijkt dat aan die eisen is voldaan. Dit document kan zijn:

- een certificaat, afgegeven door een geaccrediteerde certificerende instelling;
of

- de registratie van de bij de teelt van de geleverde boomkwekerijproducten en bloembollen gebruikte gewasbeschermingsmiddelen en meststoffen, met van toepassing zijnde berekeningen waaruit blijkt dat binnen de gestelde normen is gebleven en bewijs van compenserende maatregelen. Deze registratie, berekeningen en compenserende maatregelen moeten zijn geaccordeerd door een onafhankelijke deskundige derde (zoals een geaccrediteerde certificerende instelling).

Het document (certificaat of registratie met berekeningen) kan per boomkwekerijproduct of partij bloembollen zijn opgesteld, of de geaggregeerde gegevens van meerdere producten bevatten.

De volgende productcertificaten voldoen in ieder geval aan alle onderdelen van deze eis:

- On the way to PlanetProof
- Groenkeur Beoordelingsrichtlijn (BRL) duurzame boomkwekerijproducten
- MPS met aanvullend duurzaamheidscertificaat of –verklaring (voor het voldoen aan de lijst met toegestane gewasbeschermingsmiddelen uit het On the way to PlanetProof schema)
- Biologisch keur
- EKO-keur

3.4.4 Plan en rapportage bemesting, bodemverbetering en bestrijding

- **Ambitieniveau:** 1
- **Criteriumtype:** CB
- **Criteriumcode:** 043.11

Eis

Opdrachtnemer overhandigt voorafgaande aan de beplantings- en onderhoudswerkzaamheden:

- bodemanalyse;
- advies aangaande bemesting en bodemverbetering;

Zoals bedoeld in criterium Toepassen meststoffen en bodemverbeteraars

- werkplan waarin vermeld staat hoe en wanneer het onderhoud wordt uitgevoerd conform het advies uit criterium Toepassen meststoffen en bodemverbeteraars en de eisen uit Bestrijden van ongewenste kruiden, ziekten en plagen.

De opdrachtnemer rapporteert periodiek over de uitgevoerde werkzaamheden.

- **Ambitieniveau:** 1
- **Criteriumtype:** EIS
- **Criteriumcode:** 043.06

Eis

Het toepassen van meststoffen en/of bodemverbeteraars gebeurt conform een recente bodemanalyse (niet ouder dan drie jaar) en bijbehorend advies, uitgevoerd door een geaccrediteerd laboratorium en een ter zake kundig adviesbureau.

- De bodemanalyse omvat minimaal:
 - pH waarde en kalkbehoefte;
 - gehalte fosfaat, kali, magnesium, zwavel en stikstof;
 - organische stof en lutumgehalte.
- Het advies aangaande bemesting
 - geeft aan welke minimale hoeveelheid bemesting nodig is voor behoud van de kwaliteit van de beplanting gezien de staat van de bodem en de behoefte van de beplanting;
 - geeft, indien bemesting nodig is, aan welk type (of combinatie van typen) meststof(fen) moet worden gebruikt bij aanplant en eventueel in de onderhoudsfase met het oog op minimaal risico op uitspoeling;
 - biedt alleen ruimte voor incidentele tussentijdse extra stikstofbemesting, als de uitvoerder telkens met een N-mineraal monster aantoont dat dit nodig is voor het behoud van de kwaliteit van de beplanting.

- Het advies aangaande bodemverbetering
 - geeft aan of bodemverbeteraars nodig zijn voor het behoud of de verbetering van de kwaliteit van de bodem en het van nature aanwezige bodemleven;
 - geeft, indien bodemverbetering gewenst is, aan welk type(s) bodemverbeteraar gewenst is/zijn en hoe deze keuze aansluit op de bemestingsbehoefte van het plantmateriaal.

Toelichting

Goede beplanting heeft weinig tot geen bemesting. Met snelwerkende kunstmestkorrels bestaat het meeste risico op uitspoeling. Een deskundig advies zal daarom hooguit bij aanplant van snelle bodembedekking soms (gedeeltelijk) snelwerkende kunstmestkorrels opnemen. In de onderhoudsfase kan meestal worden volstaan met langzaam werkende of gecontroleerd vrijkomende meststoffen, of organische (bodem verbeterende) meststoffen. Of dit nodig is, moet per keer worden aangetoond met een N-mineraal monster.

Een geaccrediteerd laboratorium wil zeggen: een voor betreffende analyses ISO 17025 geaccrediteerd laboratorium.

Verificatie

De opdrachtnemer kan worden gevraagd om documentatie te overleggen waaruit blijkt dat aan bovenstaande eisen wordt voldaan.

3.5 Grondwerken, bouwrijp maken terrein en sanering/bodemreiniging

Voor deze productgroep zijn geen eisen op Ambitieniveau 1 van toepassing.

3.6 Kabels en leidingen

3.6.1 Verwerken/ afvoeren van vrijkomende stoffen

- **Ambitieniveau:** 1
- **Criteriumtype:** EIS
- **Criteriumcode:** 032.01

Eisen

1. Indien steenachtige afvalstoffen worden gebroken dan moet het breken conform BRL 2506 plaatsvinden.
2. Teerhoudend asfalt(granulaat) dient te worden afgevoerd naar een op basis van de Wet Milieubeheer vergunde be- en verwerkingsinrichting in Nederland voor de thermische reiniging van het teerhoudend materiaal.
3. *(In het geval van een tijdelijke inrichting, die niet onder de Wet milieubeheer en het Activiteitenbesluit valt).* Op de locatie van uitvoering dienen voorzieningen te zijn getroffen om verschillende soorten afvalstoffen ten gevolge van de werkzaamheden gescheiden op te slaan dan wel gescheiden af te voeren. Ook voor het gescheiden opslaan van vrijkomende secundaire grondstoffen dienen op de locatie van uitvoering voorzieningen te worden getroffen.

Toelichting bij punt 3 van dit criterium

Het deel van de eis inzake scheiden van afvalstoffen is weliswaar al een uit de Wet milieubeheer voortvloeiende wettelijke plicht voor de meeste inrichtingen, maar omdat tijdelijke inrichtingen daar niet onder vallen wordt deze eis hier toch expliciet gesteld.

Verificatie

Verificatie t.a.v. aspect 1: De opdrachtnemer kan worden gevraagd om een KOMO productcertificaat BRL 2506 'Recyclinggranulaten voor toepassing in GWW-werken en beton' op naam van de opdrachtnemer of onderaannemer, te overleggen.

Controle van het certificaat kan via www.bouwkwaliteit.nl.

3.7 Mobiele werktuigen uitbesteding

3.7.1 Aantoonbaar onderhoud gebruikte mobiele werktuigen

- **Ambitieniveau:** 1
- **Criteriumtype:** EIS
- **Criteriumcode:** 040.07

Eis

Voor de in te zetten mobiele werktuigen wordt aangetoond dat er structureel en hoogwaardig onderhoud is gepleegd met aandacht voor de aspecten:

- Toepassen correcte machine-instellingen op basis van fabrieksspecificatie.
- Uitvoeren van periodieke materieelkeuring.
- Voorgeschreven uitvoering van het onderhoudsprogramma.

Verificatie

Schriftelijke verklaring van gebruiker waaruit blijkt dat de machine bij aflevering correct is ingesteld (afleveringsbeurt door leverancier voldoet ook), de machine volgens een periodiek keuringssysteem wordt gekeurd (kopie keuringsformulier of keuringssticker voldoet ook) en regulier onderhouden wordt middels een onderhoudsprogramma (kopie onderhouds-/servicecontract voldoet ook).

3.7.2 Emissie-eisen mobiele dieselwerktuigen met variabel toerental

- **Ambitieniveau:** 1
- **Criteriumtype:** EIS
- **Criteriumcode:** 040.01

Eis

De te leveren mobiele dieselwerktuigen met motoren met een variabel toerental voldoen tenminste aan de volgende Fasenormen (vgl. richtlijn 2004/26/EG):

- 19 kW tot 37 kW vermogen: Fasenorm III-A;
- 37 kW tot 56 kW vermogen: Fasenorm III-B;
- 56 kW tot 560 kW vermogen: Fasenorm IV.

De te leveren mobiele dieselwerktuigen met motoren met een constant toerental voldoen tenminste aan Fasenorm II (vgl. verordening (EU) 2016/1628).

Toelichting

De emissie-eisen voor mobiele werktuigen met dieselmotor zijn vastgelegd in de verordening (EU) 2016/1628. Mobiele werktuigen dienen gekeurd te zijn conform de Europese Fase- normen. Mobiele werktuigen met alleen een typekeuring conform de Amerikaanse TIER normen mogen in Nederland niet verkocht worden.

Het is belangrijk dat er gestreefd wordt naar een zo schoon mogelijk gebruik van mobiele werktuigen. Het kan echter niet zo zijn dat bij aanbesteding van diensten dezelfde eisen gelden als bij inkoop. Dan zou een opdrachtnemer die de werkzaamheden uitvoert al zijn werktuigen moeten vernieuwen.

Verificatie

De opdrachtnemer kan worden gevraagd om een afschrift van de conformiteitsverklaring van de voor de

uitvoering van de opdracht in te zetten mobiele dieselwerktuigen. Hieruit is onder andere af te leiden welke emissie(s) aan het type/de typen werktuigen is/zijn toegekend.

3.7.3 Training in het nieuwe draaien

- **Ambitieniveau:** 1
- **Criteriumtype:** EIS
- **Criteriumcode:** 040.04

Eis

Het aandeel van de machinisten en/of uitvoerders, voormannen en planners welke bij de uitvoering van de opdracht is betrokken en de erkende training Het Nieuwe Draaien heeft gevolgd is minimaal 25%. Daarnaast hebben alle projectmedewerkers een projectspecifieke introductie ontvangen met aandacht voor Het Nieuwe Draaien aan de start van het project.

Toelichting

Het Nieuwe Draaien is onder andere gericht op het bewerkstelligen van een brandstof-en milieubesparende werkstijl, werkuitvoering en werkaanpak van mobiele werktuigen. Voor meer informatie:

www.hetnieuwedraaien.nl

Verificatie

De opdrachtnemer kan worden gevraagd een lijst van actieve werknemers op het project en certificatie van erkende instelling/trainer te overleggen. De opdrachtnemer dient een overzicht van de projectspecifieke introductie en presentielijsten in na de toekenning en start van het project.

3.8 Openbare verlichting

3.8.1 Dimbare OVL-installatie

- **Ambitieniveau:** 1
- **Criteriumtype:** EIS
- **Criteriumcode:** 033.03

Eis

Bij nieuwbouw van OVL-installaties en bij complete vervanging van lampen en armaturen van bestaande OVL-installaties langs verkeerswegen: de OVL-installatie dient dimbaar te zijn.

Bij nieuwbouw van OVL-installaties en bij complete vervanging van lampen en armaturen van OVL-installaties in woon- en verblijfgebieden: de OVL-installatie dienen geschikt te zijn om gedimd te worden.

Verificatie

De opdrachtnemer kan worden gevraagd om documentatie te overleggen waaruit blijkt dat aan bovenstaande eisen wordt voldaan.

3.8.2 Levensduur ledverlichting

- **Ambitieniveau:** 1
- **Criteriumtype:** EIS
- **Criteriumcode:** 033.02

Eis

Voor de ledverlichting gelden de volgende eisen:

- Ledsystemen die worden toegepast, dienen een verwachte levensduur van 80.000 branduren te hebben en te voldoen aan L80F10 (LxFy waarde) en Tq 25°C.
- De maximale stroom door de leds mag niet hoger zijn dan 500mA om de licht output op langere termijn te kunnen waarborgen.

Toelichting

De lumen output van het ledsysteem ten opzichte van de nieuwwaarde moet bij einde levensduur groter zijn dan 80% (L-waarde) in lijn met norm IEC/PAS 62722-2-1. Het maximale percentage dat deze waarde niet haalt is 10 % (F-waarde).

De Tq waarde van het ledsysteem (de door de fabrikant opgegeven maximale bedrijfstemperatuur) heeft een referentietemperatuur van 25 graden Celsius. Hoe hoger de stroom door de led hoe hoger de temperatuur van de led en hoe sneller de led veroudert en terugloopt in lumen output.

Om de levensduur en de werking van het ledsysteem te verzekeren is het toestel ontworpen om de warmte huishouding te garanderen. Hierbij is het toepassen van dynamische hulpmiddelen zoals ingebouwde ventilatoren niet toegestaan.

Bij ledsystemen is het mogelijk om de aanvang stroom op 80% te laten starten en de stroom op te laten lopen gedurende de levensduur, ten einde de lichtoutput op niveau te houden (Constant Lumen Output, CLO). Hierdoor neemt het energieverbruik van het armatuur gedurende de gebruiksduur toe. Door de toename van energieverbruik heeft het de voorkeur om zogenoemde CLOsystemen niet toe te passen.

Verificatie

De opdrachtnemer kan worden gevraagd om documentatie te overleggen waaruit blijkt dat aan bovenstaande eisen wordt voldaan. De driver in een lichtinstallatie is vaak de zwakke schakel. Aanvullend op voorgaande kan de opdrachtnemer gevraagd worden bewijs aan te leveren van de levensduur voorspelling van de driver. Dit bewijs kan gebaseerd worden op HALT testen (Highly Accelerated Life Testing) of vergelijkbare methodes.

De HALT test moet ten minste onder de volgende condities zijn uitgevoerd:

- Tc temperatuur gemeten onder de opgeven Ta or Tq temperature van tenminste 25 °C.
- Levensduur verwachting in h.
- Ten minste 15.000 in- en uitschakelingen voor de gehele levensduur.

3.8.3 Lichthinder wordt beperkt

- **Ambitieniveau:** 1
- **Criteriumtype:** EIS
- **Criteriumcode:** 033.04

Eis

De lichtuitstraling van de OVL-installatie moet vallen binnen de grenswaarden als gesteld in de Richtlijn Lichthinder 2015 van de NSVV.

Toelichting

De richtlijn lichthinder geeft grenswaarden voor lichtuitstraling. Als lichthinder wordt het ten gevolge van lichtuitstraling van de openbare verlichting installatie optreden van overlast bij mens, plant of dier bedoeld. De Richtlijn Lichthinder 2015 kan gevonden worden op de website van de NSVV:

<http://www.nsvv.nl/publicaties/richtlijn-lichthinder/>

Verificatie

De opdrachtnemer kan gevraagd worden documenten te overleggen waaruit blijkt hoe hij de lichthinder bepaald heeft. De lichthinder moet worden bepaald aan de hand van de Richtlijn Lichthinder 2015 van de NSVV.

3.8.4 Toepassen ledverlichting

- **Ambitieniveau:** 1
- **Criteriumtype:** EIS
- **Criteriumcode:** 033.01

Eis

In nieuwe situaties en bij vervanging/vernieuwing in bestaande situatie is het toepassen van ledverlichting het uitgangspunt.

Toelichting

n.v.t.

Verificatie

n.v.t.

3.9 Reiniging openbare ruimte

3.9.1 Minder milieu-impact onkruidbestrijding op verhardingen

- **Ambitieniveau:** 1
- **Criteriumtype:** EIS
- **Criteriumcode:** 044.06

Eis

Dit criterium is van toepassing daar waar volgens het Besluit gewasbeschermingsmiddelen en biociden, chemische onkruidbestrijding niet toelaatbaar is. Gedurende de contractperiode moet het aantal werkronde mechanische onkruidbestrijding beperkt blijven tot:

- voor de heteluchtmethode maximaal 6 werkronde per jaar
- voor de overige mechanische methoden maximaal 4 werkronde per jaar

Of

De opdrachtnemer dient aan te tonen dat er niet meer dan 350 kg aardgas (of vergelijkbaar broeikas-effect) per hectare per jaar wordt ingezet op verhardingen.

Toelichting

Dit is een eis opgenomen in de Barometer Duurzaam Terreinbeheer 18 (nr. 3.2.2.1). Aan deze eis moet voldaan worden om een zilver niveau te behalen.

Verificatie

Bij de audit wordt steekproefsgewijs gecontroleerd dat er geen bestrijdingsmiddelen zijn gebruikt. Verder wordt administratief gecontroleerd dat de chemievrije werkwijze in de onderhoudsbestekken en opdrachten expliciet staat opgenomen. Voor het aantonen van een maximaal hoeveelheid werkronde per jaar, zal een administratieve audit op basis van de registraties van mechanische onkruidbestrijding op verhardingen conform de gestelde criteria plaats vinden.

Voor het aantonen dat er niet meer dan 350 kg aardgas (of vergelijkbaar broeikas-effect) per hectare per jaar wordt ingezet op verhardingen zal er een administratieve controle van het totale verbruik door onkruidbestrijdingsapparatuur in relatie tot machine efficiëntie op basis van hoeveelheid brandstof per hectare plaatsvinden.

3.9.2 Plan van aanpak Plaagdierbeheersing

- **Ambitieniveau:** 1
- **Criteriumtype:** CB
- **Criteriumcode:** 044.08

Eis

Opdrachtnemer stelt binnen een half jaar na opdracht, in samenspraak met opdrachtgever, een plan van aanpak op waarin wordt vastgelegd hoe, gedurende de contractperiode en binnen de kaders van het contract, de principes van IPM (integrated pest management) verder in praktijk worden gebracht.

In het plan van aanpak worden in ieder geval de volgende onderwerpen meegenomen:

- Schoonmaakwerkzaamheden
- Afval en afvalscheiding (wegnemen van voedsel)
- Energie- en watergebruik (voor thermische bestrijding)
- Gebruik van biociden
- Monitoring plaagdieren.
- Communicatie met gebruikers

Voor de genoemde onderwerpen worden doelstellingen vastgesteld en worden maatregelen geformuleerd (zowel voor de eigenaar/opdrachtgever als voor de uitvoerder/opdrachtnemer) om de doelstellingen te realiseren.

3.9.3 Verwijderen van graffiti met hogedrukwaterreiniger

- **Ambitieniveau:** 1
- **Criteriumtype:** EIS
- **Criteriumcode:** 044.01

Eis

Graffitiverwijdering van andere objecten dan gevels moet gebeuren met een hogedrukwaterreiniger (met eventueel het gebruik van reinigingsmiddelen) voorzien van een scheidingssysteem waardoor het vuile water opgevangen wordt en daarna verwerkt kan worden. Bijvoorbeeld met een waterrecyclesysteem dat het reinigingswater opvangt, filtert en hergebruikt.

Toelichting

Dit is een eis die gesteld wordt aan de uitvoering van de opdracht. Deze eis geldt niet voor graffitiverwijdering op gevels omdat hier veelal met zand gewerkt wordt.

Verificatie

De opdrachtnemer kan worden gevraagd om documentatie te overleggen waaruit blijkt dat voldaan wordt aan bovenstaande eisen.

3.10 Riolering

3.10.1 Verwerken/ afvoeren van vrijkomende stoffen

- **Ambitieniveau:** 1
- **Criteriumtype:** EIS
- **Criteriumcode:** 034.01

Eisen

1. Indien steenachtige afvalstoffen worden gebroken dan moet het breken conform BRL 2506 plaatsvinden.
2. Teerhoudend asfalt(granulaat) moet worden afgevoerd naar een op basis van de Wet Milieubeheer vergunde be- en verwerkingsinrichting in Nederland voor de thermische reiniging van het teerhoudend materiaal.
3. *(In het geval van een tijdelijke inrichting die niet onder de Wet milieubeheer en het Activiteitenbesluit valt)* Op de locatie van uitvoering dienen voorzieningen te zijn getroffen om verschillende soorten afvalstoffen ten gevolge van de werkzaamheden gescheiden op te slaan dan

wel gescheiden af te voeren. Ook voor het gescheiden opslaan van vrijkomende secundaire grondstoffen dienen op de locatie van uitvoering voorzieningen te worden getroffen.

Toelichting

Bij punt 3 van dit criterium

Het deel van de eis inzake scheiden van afvalstoffen is weliswaar al een uit de Wet milieubeheer voortvloeiende wettelijke plicht voor de meeste inrichtingen, maar omdat tijdelijke inrichtingen daar niet onder vallen wordt deze eis hier toch expliciet gesteld.

Verificatie

Verificatie t.a.v. aspect 1: De opdrachtnemer kan worden gevraagd om een KOMO productcertificaat "BRL 2506 Recyclinggranulaten voor toepassing in GWW-werken en beton" op naam van de opdrachtnemer of onderaannemer te overleggen.

Controle van het certificaat kan via www.bouwkwaliteit.nl.

3.11 Straatmeubilair

3.11.1 Duurzaam hout

- **Ambitieniveau:** 1
- **Criteriumtype:** EIS
- **Criteriumcode:** 035.05

Eis

Te leveren hout of hout verwerkt in te leveren (hout)producten dient te voldoen aan de Dutch Procurement Criteria for Timber ten aanzien van duurzaam bosbeheer en de handelsketen, inclusief de bijbehorende beoordelingsmethode (zie <http://www.tpac.smk.nl/176/documents/procedural-documents.html>).

Verificatie

De opdrachtnemer dient bij levering van het product bewijs aan te leveren waaruit blijkt dat aan de gestelde eis wordt voldaan.

Hout voldoet aan de gestelde eis indien het wordt geleverd onder een certificeringssysteem dat door de voor dit dossier verantwoordelijke staatssecretaris is toegelaten tot het inkoopbeleid, zoals FSC en PEFC (zie rechterkolom van de tabel 'judgements' op <http://www.tpac.smk.nl/170/about/judgements.html> voor alle toegelaten certificeringssystemen).

Daarnaast kan de opdrachtnemer alternatief en verifieerbaar bewijs leveren waaruit blijkt dat aan de gestelde eis wordt voldaan. Als hulpmiddel bij het leveren van alternatief bewijs kan de opdrachtnemer gebruik maken van "Documents for Category B evidence" op

<http://www.tpac.smk.nl/176/documents/procedural-documents.html>.

Hout dat onder een certificeringssysteem wordt geleverd, moet vergezeld gaan van de op de levering betrekking hebbende factuur en/of pakbon van de opdrachtnemer. Facturen dienen te zijn voorzien van:

- naam en adresgegevens van opdrachtgever en opdrachtnemer;
- datum uitgifte;
- houtsoort en/of productbeschrijving
- volume of aantal van het geleverd product;
- de naam van het certificeringssysteem, de claim (bijv. FSC 100% of PEFC gecertificeerd)
- Chain-of-Custody certificaatnummer van de leverancier.

3.11.2 Inkoop en reparatie van Speeltoestellen – kunststof: bij meer dan 25% kunststof bestaat dit voor meer dan 50% uit gerecycled kunststof

- **Ambitieniveau:** 1

- **Criteriumtype:** EIS
- **Criteriumcode:** 035.10

Eis

Voor speeltoestellen waarvan meer dan 25 % van de massa van het eindproduct uit kunststoffen bestaat, moet van de totale hoeveelheid kunststoffen tenminste 50% (gewichtsprocenten binnen een product) gerecycled materiaal zijn. Naast post-consumer materiaal mag ook pre-consumer materiaal gebruikt worden.

Post-consumer wil zeggen dat het de fabriek waar het kunststof wordt geproduceerd heeft verlaten. Bij pre-consumer is dit niet het geval (bijv. snijafval bij de productie).

Toelichting

Deze eis geldt niet voor de toepassing van kunststoffen in:

- touw en vezelversterkte kunststoffen;
- transparante of gekleurde overkappingen, vanwege vertroebeling.

Verificatie

De opdrachtnemer kan worden gevraagd om documentatie te overleggen waaruit blijkt dat aan bovenstaande eisen wordt voldaan.

3.11.3 Inkoop en reparatie van Straatmeubilair (incl. Speeltoestellen): verven met beperkt VOS gehalte

- **Ambitieniveau:** 1
- **Criteriumtype:** EIS
- **Criteriumcode:** 035.03

Eis

Het VOS gehalte (excl. water) voor verven met een spreidend vermogen van ten minste 15 m²/l en voor vernissen die worden toegepast op hout, bedraagt maximaal 250 g/l (met een dekkracht van 98%). Voor de overige verfproducten (vernissen, houtbeitsen, vloercoatings, vloerverven en verwante producten) is dat maximaal 180 g/l.

Toelichting

Een vluchtige organische verbinding (VOS) is een organische verbinding die, onder normale druk, een kookpunt (of beginkookpunt) heeft dat lager is dan of gelijk aan 250 °C.

Verificatie

De opdrachtnemer kan worden gevraagd om documentatie te overleggen waaruit blijkt dat aan bovenstaande eisen wordt voldaan. De opdrachtnemer voldoet in elk geval aan de eis indien hij producten gebruikt die beschikken over het Europees Ecolabel voor verven en vernissen.

3.11.4 Inkoop en reparatie van Straatmeubilair (m.u.v. Speeltoestellen): bij meer dan 5% kunststof bestaat dit voor meer dan 90% uit gerecycled kunststof

- **Ambitieniveau:** 1
- **Criteriumtype:** EIS
- **Criteriumcode:** 035.01

Eis

Voor straatmeubilair waarvan meer dan 5 % van de massa van het eindproduct uit kunststoffen bestaat, moet van de totale hoeveelheid kunststoffen tenminste 90% (gewichtsprocenten binnen een product)) gerecycled materiaal zijn. Voor straatmeubilair is dit post-consumer materiaal, bij speeltoestellen mag ook pre-consumer materiaal gebruikt worden.

Post-consumer wil zeggen dat het de fabriek waar het kunststof wordt geproduceerd heeft verlaten. Bij pre-consumer is dit niet het geval (bijv. snijafval bij de productie).

Toelichting

Deze eis geldt niet voor de toepassing van kunststoffen in:

- touw en vezel versterkte kunststoffen;
- transparante of gekleurde overkappingen, vanwege vertroebeling.

Verificatie

De opdrachtnemer kan worden gevraagd om documentatie te overleggen waaruit blijkt dat aan bovenstaande eisen wordt voldaan.

3.11.5 Inkoop en reparatie van Straatmeubilair (m.u.v. Speeltoestellen): kunststofonderdelen voorzien van markering

- **Ambitieniveau:** 1
- **Criteriumtype:** EIS
- **Criteriumcode:** 035.02

Eis

Kunststoffen onderdelen met een gewicht groter dan of gelijk aan 25 gram en een voor markering beschikbaar oppervlak van minstens 2 cm² worden zichtbaar gemarkeerd met een symbool of afkorting zoals beschreven in ISO 11469 of ISO 1043. Uitgezonderd zijn onderdelen waarvan de markering vanwege technische redenen niet mogelijk is.

Toelichting

ISO 11469 beschrijft een systeem voor de uniforme markering van producten gemaakt van materialen van kunststof. De oorspronkelijke Engelstalige beschrijving van het toepassingsgebied luidt als volgt: "*Specifies a system of uniform marking of products that have been fabricated from plastics materials. Provision for the process or processes to be used for marking is outside the scope of this standard.*"

ISO 1043 bevat afkortingen van en symbolen voor de basispolymeren gebruikt in kunststoffen en symbolen voor speciale eigenschappen van kunststoffen. De oorspronkelijke Engelstalige beschrijving van het toepassingsgebied luidt als volgt: "*Provides abbreviated terms for the basic polymers used in plastics, symbols for components of these terms, and symbols for special characteristics of plastics. It includes only those abbreviated terms that have come into established use and its aim is both to prevent the occurrence of more than one abbreviated term for a given plastic and to prevent a given abbreviated term being interpreted in more than one way.*"

Verificatie

De opdrachtnemer kan worden gevraagd om documentatie te overleggen waaruit blijkt dat aan bovenstaande eisen wordt voldaan.

3.12 Verkeersregelinstallaties

3.12.1 Diminrichting in regeltoestel

- **Ambitieniveau:** 1
- **Criteriumtype:** EIS
- **Criteriumcode:** 041.01

Eisen

1. Bij nieuwbouw moet een regeltoestel met diminrichting toegepast worden, conform paragraaf 2, lid 4 van de Regeling Verkeerslichten van 28 augustus 2001.

2. Bij bestaande VRI-installaties moet een diminrichting worden toegepast als dit technisch mogelijk is, zonder meerkosten, en als de roodlicht- en lampbewaking blijven functioneren.

Toelichting

Bij nieuwbouw kunnen het regeltoestel en de lichtbronnen op elkaar worden afgestemd. Hierdoor kan aan de eisen met betrekking tot dimmen en roodlicht- en lampbewaking worden voldaan. De eisen voor de lichtsterkte van verkeerslichten staan verwoord in Regeling Verkeerslichten van 28 augustus 2001, paragraaf 2, lid 5.

Aanpassing van een bestaand regeltoestel is kostbaar. Deze eis zal daarom niet toepasbaar zijn in de gewone onderhoudssituatie.

Verificatie

De opdrachtnemer kan worden gevraagd om documentatie te overleggen waaruit blijkt dat aan bovenstaande eisen wordt voldaan.

3.12.2 Energiezuinige lampen voor scheepvaartseinen

- **Ambitieniveau:** 1
- **Criteriumtype:** EIS
- **Criteriumcode:** 041.04

Eis

Bij nieuwbouw of complete vervanging van scheepvaartseinen dienen Led2-lampen (of lampen met een vergelijkbare energiezuinigheid en levensduur), met 2 dimstanden en een HR dimtrafo te worden geïnstalleerd.

Verificatie

De opdrachtnemer kan worden gevraagd om documentatie te overleggen waaruit blijkt dat aan bovenstaande eisen wordt voldaan. Lampen met KEMA-keur voldoen aan deze eis.

3.12.3 Energiezuinige lichtbronnen

- **Ambitieniveau:** 1
- **Criteriumtype:** EIS
- **Criteriumcode:** 041.02

Eis

Energiezuinige lichtbronnen volgens Klasse II lichtbronnen.

3.13 Waterzuiveringsinstallaties en slibbehandeling

3.13.1 Ecotoxiciteit chemicaliën waarop AMB-klassenindeling van toepassing is, dient klasse B of C te hebben

- **Ambitieniveau:** 1
- **Criteriumtype:** EIS
- **Criteriumcode:** 038.01

Eis

De toe te passen chemicaliën waarop de ABM-klassenindeling van toepassing is, dienen te voldoen aan ABM-klasse B of C.

Toelichting

Aan elke ABM-klasse is een 'gewenste saneringsinspanning' (A, B, of C) gekoppeld:

De saneringsinspanning geeft het niveau aan van de inspanning die moet worden geleverd om de lozing van een stof te verminderen. Conform het nationale waterkwaliteitsbeleid zijn er drie niveaus onderscheiden voor de saneringsinspanningen:

- a) Stoffen met aanduiding waterbezwaarlijkheid, gekoppeld aan saneringsinspanning: beëindigen verontreiniging.
- b) Stoffen met aanduiding waterbezwaarlijkheid, gekoppeld aan saneringsinspanning: zoveel mogelijk voorkomen van lozing.
- c) Beperkt aantal relatief onschadelijke overige stoffen (zoals sulfaat, carbonaat en chloride): zoveel mogelijk voorkomen dat afvalstoffen in afvalwater terecht komen (good housekeeping).

De ABM hanteert de ecotoxicologische parameters en criteria uit de Europese regelgeving inzake de indeling van stoffen en preparaten (Stoffenrichtlijn (67/548/EEG). Ook de procedure sluit aan bij de Europese regelgeving.

Verificatie

De opdrachtnemer kan worden gevraagd om documentatie te overleggen waaruit blijkt dat aan bovenstaande eisen wordt voldaan.

3.13.2 Verwerken/afvoeren van steenachtige stoffen conform BRL 2506

- **Ambitieniveau:** 1
- **Criteriumtype:** EIS
- **Criteriumcode:** 038.03

Eis

Indien steenachtige stoffen worden gebroken dan dient het breken conform de BRL 2506 plaats te vinden.

Verificatie

De opdrachtnemer kan worden gevraagd om een KOMO productcertificaat 'BRL 2506 Recyclinggranulaten voor toepassing in GWW-werken en in beton' te overleggen. Controle van het certificaat kan via www.bouwkwaliteit.nl.

3.14 Wegen

3.14.1 Beheersplan voor gescheiden inzameling van ontgraven materiaal en grond

- **Ambitieniveau:** 1
- **Criteriumtype:** CB
- **Criteriumcode:** 036.21

Eisen

Voorafgaand aan de uitvoering wordt door de opdrachtnemer een beheersplan voor ontgraven grond opgesteld dat systemen invoert voor de gescheiden inzameling van:

- (i) ontgraven materialen als gevolg van graafwerken (bijvoorbeeld van de inrichting van het terrein en egaliseren, ontgraven van funderingen, kelders en greppels), met inbegrip van de ondergrond;
- (ii) teelaarde.

Ontgraven materiaal en grond moet worden geregistreerd. Bij de gescheiden inzameling van ontgraven materialen en grond voor hergebruik, recycling en terugwinning wordt de afvalhiërarchie van Richtlijn 2008/98/EG in acht genomen.

Het beheersplan dient in ieder geval te omvatten:

- (i) Een opmetingsstaat met ramingen voor ontgraven materialen op basis van beste praktijken, zoals gedefinieerd in de gedragscode inzake bodembeheer van het ENCODE-Protocol (2013);
- (ii) Ramingen van alle niet gestorte materialen en de identificatie van potentieel gevaarlijke stoffen;
- (iii) Totale hoeveelheid teelaarde en strategieën om de kwaliteit ervan te behouden.

Het plan dient ter goedkeuring aan de opdrachtgever voorgelegd te worden.

3.14.2 Verwerken/afvoeren van vrijkomende stoffen

- **Ambitieniveau:** 1
- **Criteriumtype:** EIS
- **Criteriumcode:** 036.01

Eis

1. Indien steenachtig bouw- en sloopmateriaal wordt verwerkt dan moet het steenachtige bouw- en sloopmateriaal afgevoerd worden naar een breker die conform BRL 2506 het materiaal verwerkt.
2. Teerhoudend asfalt(granulaat) moet worden afgevoerd naar een op basis van de Wet Milieubeheer vergunde be- en verwerkingsinrichting in Nederland voor de thermische reiniging van het teerhoudend materiaal.
3. *(In het geval van een tijdelijke inrichting die niet onder de Wet milieubeheer en het Activiteitenbesluit valt)*
Op de locatie van uitvoering dienen voorzieningen te zijn getroffen om verschillende soorten afvalstoffen ten gevolge van de werkzaamheden gescheiden op te slaan dan wel gescheiden af te voeren. Ook voor het gescheiden opslaan van vrijkomende secundaire grondstoffen moeten op de locatie van uitvoering voorzieningen worden getroffen.

Toelichting bij punt 3 van dit criterium

Het deel van de eis inzake scheiden van afvalstoffen is weliswaar al een uit de Wet milieubeheer voortvloeiende wettelijke plicht voor de meeste inrichtingen, maar omdat tijdelijke inrichtingen daar niet onder vallen wordt deze eis hier toch expliciet gesteld.

Verificatie

Verificatie t.a.v. punt 1: De opdrachtnemer kan worden gevraagd om een KOMO productcertificaat 'BRL 2506 Recyclinggranulaten voor toepassing in GWW-werken en beton' te overleggen. Controle van het certificaat kan via www.bouwkwiteit.nl.

Verificatie t.a.v. punt 2 en 3: De opdrachtnemer kan worden gevraagd om bewijs te overhandigen waaruit blijkt dat aan de eis wordt voldaan.

Ter informatie wordt hieronder een overzicht gegeven van de eisen in dit document en de codes waarmee deze eisen opgenomen zijn in de MVI-criteriatool.

Productgroep	Criterium	Code
Civiele constructies	Duurzaam ontwerp houten constructie	029.01
Civiele constructies	Duurzaam ontwerp staalconstructie	029.02
Civiele constructies	Verwerken/afvoeren van vrijkomende stoffen	029.03
Civiele constructies	Duurzaam hout	029.07
Civiele constructies	Milieuvriendelijke smeermiddelen voor bewegingswerken	029.12
Conserveringswerken	Toepassen oplosmiddelarme conserveringssystemen	030.01
Conserveringswerken	Weren van producten met lood- of chromaathoudende pigmenten	030.02
Conserveringswerken	Verwerken/afvoeren vrijkomende afvalstoffen	030.03
Kabels en leidingen	Verwerken/ afvoeren van vrijkomende stoffen	032.01
Openbare verlichting	Toepassen ledverlichting	033.01
Openbare verlichting	Levensduur ledverlichting	033.02
Openbare verlichting	Dimbare OVL-installatie	033.03
Openbare verlichting	Lichthinder wordt beperkt	033.04
Riolering	Verwerken/ afvoeren van vrijkomende stoffen	034.01
Straatmeubilair	Inkoop en reparatie van Straatmeubilair (m.u.v. Speeltoestellen): bij meer dan 5% kunststof bestaat dit voor meer dan 90% uit gerecycled kunststof	035.01
Straatmeubilair	Inkoop en reparatie van Straatmeubilair (m.u.v. Speeltoestellen): kunststofonderdelen voorzien van markering	035.02
Straatmeubilair	Inkoop en reparatie van Straatmeubilair (incl. Speeltoestellen): verven met beperkt VOS gehalte	035.03
Straatmeubilair	Duurzaam hout	035.05
Straatmeubilair	Inkoop en reparatie van Speeltoestellen – kunststof: bij meer dan 25% kunststof bestaat dit voor meer dan 50% uit gerecycled kunststof	035.10
Wegen	Verwerken/afvoeren van vrijkomende stoffen	036.01
Gemalen	Energierendement van systeemdelen conform stand der techniek	037.03
Gemalen	Smeermiddelen (oliën en vetten)	037.04
Gemalen	Verwerken/afvoeren van steenachtige stoffen conform BRL 2506	037.05
Gemalen	Meting energierendement	037.07
Waterzuiveringsinstallaties en slibbehandeling	Ecotoxiciteit chemicaliën waarop AMB-klassenindeling van toepassing is, moeten klasse B of C hebben	038.01
Waterzuiveringsinstallaties en slibbehandeling	Verwerken/afvoeren van steenachtige stoffen conform BRL 2506	038.03
Mobiele werktuigen uitbesteding	Emissie-eisen mobiele dieselwerktuigen met variabel toerental	040.01
Mobiele werktuigen uitbesteding	Training in het nieuwe draaien	040.04
Mobiele werktuigen uitbesteding	Aantoonbaar onderhoud gebruikte mobiele werktuigen	040.07
Verkeersregelinstallaties	Diminrichting in regeltoestel	041.01
Verkeersregelinstallaties	Energiezuinige lichtbronnen	041.02
Verkeersregelinstallaties	Energiezuinige lampen voor scheepvaartseinen	041.04
Groenvoorzieningen	Minimaal 90% verwerven van boomkwekerijproducten en bloembollen die voldoen aan eisen voor duurzame productie	043.02
Groenvoorzieningen	Minimaal 35% verwerven van boomkwekerijproducten van een genetische kwaliteit (buitenstedelijk)	043.04
Groenvoorzieningen	Toepassen meststoffen en bodemverbeteraars bij aanleg en onderhoud van openbaar groen (incl. sport- en speelvelden)	043.06
Groenvoorzieningen	Bestrijden van ongewenste kruiden, ziekten en plagen (excl. sport- en speelvelden)	043.07
Groenvoorzieningen	Plan en rapportage bemesting, bodemverbetering en bestrijding	043.11

Reiniging openbare ruimte	Verwijderen van graffiti met hogedrukwaterreiniger	044.01
Reiniging openbare ruimte	Minder milieu-impact onkruidbestrijding op verhardingen	044.06
Reiniging openbare ruimte	Plan van aanpak Plaagdierbeheersing	044.08